

אזרחים ותיקים במלחמה: בין ידע ומחקר להתארגנויות אזרחיות והתערבויות מקצועיות

1-2 באפריל, 2025
אוניברסיטת חיפה, אודיטוריום הכט

תוכנית הכנס המפורטת
יום שלישי 01.04.2025

8:30 - 9:00 התכנסות וכיבוד קל

9:00 - 9:20 ברכות

פרופ' איסי דורון, דיקן הפקולטה למדעי הרווחה ובריאות, אוניברסיטת חיפה

עו"ד מר יונה יהב, ראש עיריית חיפה

מר יריב מן, סמנכ"ל בכיר, ראש מינהל אזרחים ותיקים, משרד הרווחה והשירותים החברתיים

מר נתן פלדמן, מועדון רוטרי, חיפה

הנחייה: פרופ' טובה באנד-וינטרשטיין, ראשת מרכז מינרבה לחקר אוכלוסיות מודרות בזקנה

9:20 - 9:50 הרצאת פתיחה: "אין ספור גוונים של אפור: מרחב החוויות של זקנים באש המלחמה"
פרופ' עמית שרירא, הפקולטה למדעי חברה, אוניברסיטת בר אילן

09:50 - 11:20 מושב 1: בין פגיעות לחוסן: האם הן מסגרות המשגה מנוגדות?

מנחה: פרופ' יעקב בכנר, הפקולטה למדעי הבריאות, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

- זקנים בצל המלחמה וזקנים בקו העימות - ד"ר אלה אוסטרובסקי ברמן, נועם דבידוביץ', גלעד הדס, ד"ר שירלי רזניצקי, ד"ר יצחק שנוור, ד"ר יפית כהן (מכון מאיירס-גיוינט-ברוקדייל)
- תסמינים פוסט-טראומטיים, דיכאון, איכות חיים ובדידות בקרב אזרחים ותיקים בגליל העליון שפנו מבתיהם בתקופת המלחמה בצפון - פרופ' רביע חלאילה, ד"ר פליקס קפלן (המכללה האקדמית צפת), זאבית דרומי (עמותת ותיקי הגליל), לי אלון שנבור (מועצה אזרחית הגליל העליון)
- התמודדות פסיכולוגית בקרב הגיל השלישי במלחמת חרבות ברזל: ממצאים מתוך מחקר אורך- תמר מחלב בלנק, ד"ר מיכל לוינסקי, פרופ' אריאל כנפו-נעם (אוניברסיטה העברית)
- בין עמידות לפגיעות בקרב זקנים עם רמות חשיפה שונות לאירועי אוקטובר - פרופ' יובל פלגי (אוניברסיטת חיפה), ד"ר לי גרינבלט-קמרון (אוניברסיטת אריאל), עמית שרירא (אוניברסיטת בר אילן)
- שימושים דיגיטליים ושלומות (well being) בקרב זקנים בעת מלחמת חרבות ברזל - ד"ר אתי מנהיים (אוניברסיטת בן גוריון בנגב), ד"ר רינת ליפשיץ (המכללה האקדמית עמק יזרעאל), פרופ' יעקב בכנר, פרופ' אלה קון-שוורץ (אוניברסיטת בן גוריון בנגב)

11:20 - 12:50 מושב 2: מודרות בחיים ומודרות במלחמה: פרספקטיבה הצטלבותית

מנחה: פרופ' אביעד טור-סיני, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה

- ביום של הפצה- זקנים במלחמה: הפצת 'בית האינבלידים' בתל אביב 1941- מבט היסטורי חברתי - ד"ר גליה השרוני (החוג ללימודי ישראל, אוניברסיטת חיפה)
- החוויות וההתמודדות של אנשים זקנים מערב אלעראמשה בהקשר לפינוי בעקבות מלחמת חרבות ברזל והמתרחקות בצפון - ד"ר ניווין עלי סאלח דראושה, ד"ר שגית לב (אוניברסיטת בר אילן)
- "אני רוצה להישמר, אני רוצה לחיות": חוויית החיים של נשים מזדקנות עם מוגבלויות ארוכות טווח סביב מלחמת ה-7 באוקטובר - אלכסנדרה חלבני (אוניברסיטת חיפה)
- להיות אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה) מזדקנים במהלך המלחמה: חוסן, תרומה ומשמעות - ד"ר אלון זמיר (מכללת סמינר הקיבוצים)
- חווית הפינוי בעקבות מתקפת 7/10 וותיקי עוטף עזה שעלו מדרום אמריקה ובריה"מ לשעבר: אתגרים והתמודדות - ד"ר פנינה דולברג (המרכז האקדמי רופין), פרופ' גבריאלה ספקטור מרזל (המכללה האקדמית ספיר), ד"ר קסניה שוליב, פרופ' טובה באנד-וינטרשטיין (אוניברסיטת חיפה)

13:20-12.50 הפסקת צהרים תחרות פוסטרים (פוסטר מצטיין יזכה במלגה על סך 2500 ₪ ממועדון רוטרי)

14:20-13.20 פאנל: שיח לוחמים ותיקים: בין תסכול לגאווה

מנחה: פרופ' צבי איזיקוביץ, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה
בהשתתפות: אלוף דני רוטשילד, תת אלוף דודו צור, אלי"מ יוסי דסקל, אלי"מ משה צוריד

15:50-14:20 מושב 3: מרקם היחסים הבין דורי בעת מלחמה

מנחה: פרופ' גבריאלה ספקטור מרזל, בית הספר לעבודה סוציאלית, המכללה האקדמית ספיר

- **אבלים נשכחים: הקול הבלתי נשמע של סבים וסבות שכולים שאיבדו את נכדיהם במלחמת "חרבות ברזל"**
ד"ר אילא קרמל שיפמן (אוניברסיטת אריאל), ד"ר רינת ליפשיץ (המכללה האקדמית עמק יזרעאל), ד"ר אילה אליהו (אוניברסיטת בר-אילן), עו"ס גליה שגב רוזנברג (המחלקה לטיפול באזרחים ותיקים, עיריית כפר סבא)
- **נטל הטיפול בזקן, תחושת עומס ופחד מאירועי מלחמת וקונפליקט עבודה משפחה בקרב בני המשפחה המטפלים בזקנים בקהילה - פרופ' דניאל שפרלינג (אוניברסיטת חיפה), ד"ר חדוה וינרסקי-פרץ (המכללה האקדמית עמק יזרעאל)**
- **"זה הילד שלי": חוויית השכול בקרב סבים וסבתות שחוו נפילת נכד במלחמה – מחקר איכותני - עדי פינקלשטיין (המרכז האקדמי לב), אביגיל רוזנפלד גנזל (אוניברסיטת בר אילן), אסתר-לי מרקוס (המרכז הרפואי הרצוג)**
- **טיפול בעת מלחמה: אתגרים ודרכי התמודדות של ילדים בוגרים המטפלים בהוריהם הזקנים במהלך מלחמת חרבות ברזל** ד"ר שגית לב (אוניברסיטת בר אילן), ד"ר פנינה דולברג (המרכז האקדמי רופין), ד"ר מאיה קגן (אוניברסיטת אריאל)
- **בין אוטונומיה, ביטחון וכבוד: כאשר אדם זקן עם דמנציה מתנגד לפינוי במהלך מלחמה - ד"ר מיכאל (מיקי) שינדלר (המכללה האקדמית אשקלון), ד"ר שגית לב (אוניברסיטת בר אילן)**

16:00-15:50 חלוקת פרס "פוסטר מצטיין"

יום רביעי 02.04.2025

9:00 - 9:30 התכנסות וכיבוד קל

הנחייה: פרופ' טובה באנד-וינטרשטיין, ראשת מרכז מינרבה לחקר אוכלוסיות מודרות בזקנה

10:00-09:30 הרצאת פתיחה: טיפול נפשי עם גברים ונשים זקנים במצבי חירום ומעבר

ד"ר ניצה ירום פסיכולוגית קלינית ופסיכואנליטיקאית יועצת אקדמית לתוכנית פסיכותרפיה במכללת אורנים, מחברת 'מצפן לזקנה בזמננו' (פרדס 2025)

12:00-10:00 – הצגת פרויקטים/ מיזמים (7 דקות כל אחד בפורמט TED)

מיזם/התערבות מצטיין יזכה במלגה על סך 2500 ₪ ממועדון רוטרי, חיפה

1. השתלבות ויצירת קהילות של אזרחים וותיקים מפונים במערכי הדיור בזמן מלחמת חרבות ברזל - חמה ישראלית שמייסר, חני שר, ד"ר רות מיטליס (מינהל אזרחים ותיקים, משרד הרווחה והביטחון החברתי)
2. ההשפעה המשולבת של גירוי רב-חושי ותמיכת מטפל על בריאות נפשית של מבוגרים החיים בבתי אבות: ניסוי מבוקר אקראי - סיוואר חטיב, פרופ' יובל פלגי, ד"ר יוני ק. אשר, ד"ר פבל גולדשטיין (אוניברסיטת חיפה)
3. "בואו ונכיר": קשרים חדשים לבני 60+ - אחיה דביר קפלן (עו"ס תושבים ותיקים ואינטייק זיקנה במחלקה לשירותים חברתיים "לב העיר" בעיריית ירושלים)
4. חשיבותן של התכנסויות קהילתיות-מוזיקליות בהתמודדות של זקנים מפונים בזמן מלחמה - אסף סוברי, פרופ' ליאת איילון (אוניברסיטת בר אילן)
5. וותיקי עוטף עזה בצל אירועי 7/10 והמלחמה: פרספקטיבה של עובדות סוציאליות - גבי שירלי חדידה-נעוס, פרופ' גבריאלה ספקטור-מרזל, ד"ר עירית רגב (המכללה האקדמית ספיר)
6. המרחק המקרב: טלה-דרמה תרפיה עם וותיקי הגליל העליון שפוננו מבתיים בזמן המלחמה - קארין עדה, ד"ר דברת הראל (המכללה האקדמית תל-חי)
7. תוכנית תיאום טיפול לזקן בקהילה: רצף טיפולי לאיתור טיפול ומניעת מצבי סיכון בחרום - מיכל שטינמן ליברמן (מינהל אזרחים ותיקים משרד הרווחה), גליה אלגרנטי (גיונט אשל), צפי הלל-דיאמנט, ד"ר אפרת, ד"ר אירית לקסר (אגף גריאטריה משרד הבריאות), תמי דסקין, מירי מאיר שטטמן (מינהל אזרחים ותיקים משרד הרווחה), עירית פישר רייף (גיונט אשל), יפה בן ואליד (קרן הסיעוד ביטוח לאומי)
8. מוקדי פעילות לאזרחים ותיקים מפונים במלחמת חרבות ברזל - מירי ורמן, ורד רוקח, מירי מאיר שטטמן, ד"ר רות מייטליס (מינהל אזרחים ותיקים, משרד הרווחה והביטחון החברתי)
9. אובדן נכדה/ בגיל הזקנה - התמודדות כפולה - מירי מאיר שטטמן, תמי דסקין, מירי ורמן, ד"ר רות מייטליס (מינהל אזרחים ותיקים, משרד הרווחה והביטחון החברתי)
10. קבוצות זקנים בפעילות בלתי-פורמלית - עמוס נצר (אוניברסיטת בר אילן/פורום ארלזורוב/תנועת דרוך-ישראל)
11. מילב - רשת פנאי, חברה ותרבות לאזרחים ותיקים בחיפה - אורית איתן (ס/ מנהלת מילב, תאגיד עירוני, חיפה)
12. התמודדות עם טראומה בעבר לצד ההווה - ניצולי שואה במלחמת חרבות ברזל - ד"ר רות מייטליס (המכללה האקדמית הדסה), פרופ' יואב ברגמן (מכללת אשקלון), מאיה פרנקל-יוסף, פרופ' עמית שרירא (אוניברסיטת בר-אילן)
13. מינוס שתיים ורוד: המקרה הייחודי של פינוי בית חולים גריאטרי לתת הקרקע בזמן מלחמה - ד"ר שרון אוסט-מור (המרכז הרפואי פלימן; אוניברסיטת חיפה; מכללה אקדמית צפת)
14. היתכנות והשפעה של תוכנית הליכה נורדית קבוצתית בקרב מבוגרים שפוננו במהלך מלחמת חרבות ברזל ד"ר הילה שריג בהט, הדס איסמן, לילך קטן גולדברג, רעות מרמור (אוניברסיטת חיפה)
15. סיפורי התמודדות כמקור לחוסן ומשמעות: חיבור בין ניצולי שואה למפונים - ד"ר כץ אוצר נעה, (עמותת "עמך" תל אביב)

12:30-12:00 הפסקת צהרים

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל

12:30 – 14:00 סדנאות מקבילות:

1. העברה בין-דורית - טראומה אישית וקולקטיבית "הילכו שניים יחדיו בלתי אם נועדו"? פרופ' (אמריטה) רבקה יחב, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות אוניברסיטת חיפה
2. התמודדות עם מצבי מלחמה בקרב אנשים מזדקנים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ד"ר אלון זמיר, מכללת סמינר הקיבוצים
3. בניית חוסן באמצעות עקרונות הלוגותרפיה והאקזיסטנציאליזם לנשות ולאנשי מקצוע המטפלים באזרחיות/ים ותיקות/ים ד"ר סוניה פאו -עובדת סוציאלית ומרצה באוניברסיטת חיפה ובמרכז האקדמי רופין, פרופ' יובל פלגי אוניברסיטת חיפה
4. מסע נרטיבי: שימוש בסיפורי חיים של אזרחים ותיקים כמשאב בתקופת מלחמה פרופ' קיסרי שושי, - הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה

14:00 – 14:30 סיכום הכנס וקבלת הפרסים למיזם/התערבות מצטיינים